

2013-02-27

511-4774-2013
1278-212

Vår referens

Miljöavdelningen

Per Carlsson

040/044- 25 23 66

Enligt Sändlista

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Korup med Älemossen och Lya ljunghed i Båstads kommun

Länsstyrelsen har utarbetat förslag till skötselplan för naturreservatet Korup med Äle mossen och Lya ljunghed i Båstads kommun. Beslut om bildande av naturreservatet togs den 27 februari 2013

Skötselplaneförslaget har remissbehandlats samtidigt med förslag till bildande av naturreservatet Korup med Älemossen och Lya ljunghed i Båstads kommun.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet Korup med Älemossen och Lya ljunghed, (bilaga 1), att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, beslutande och Per Carlsson, föredragande.

Per-Magnus Åhrén

Per Carlsson

Bilagor

1. Skötselplan
2. Sändlista
3. Hur man överklagar

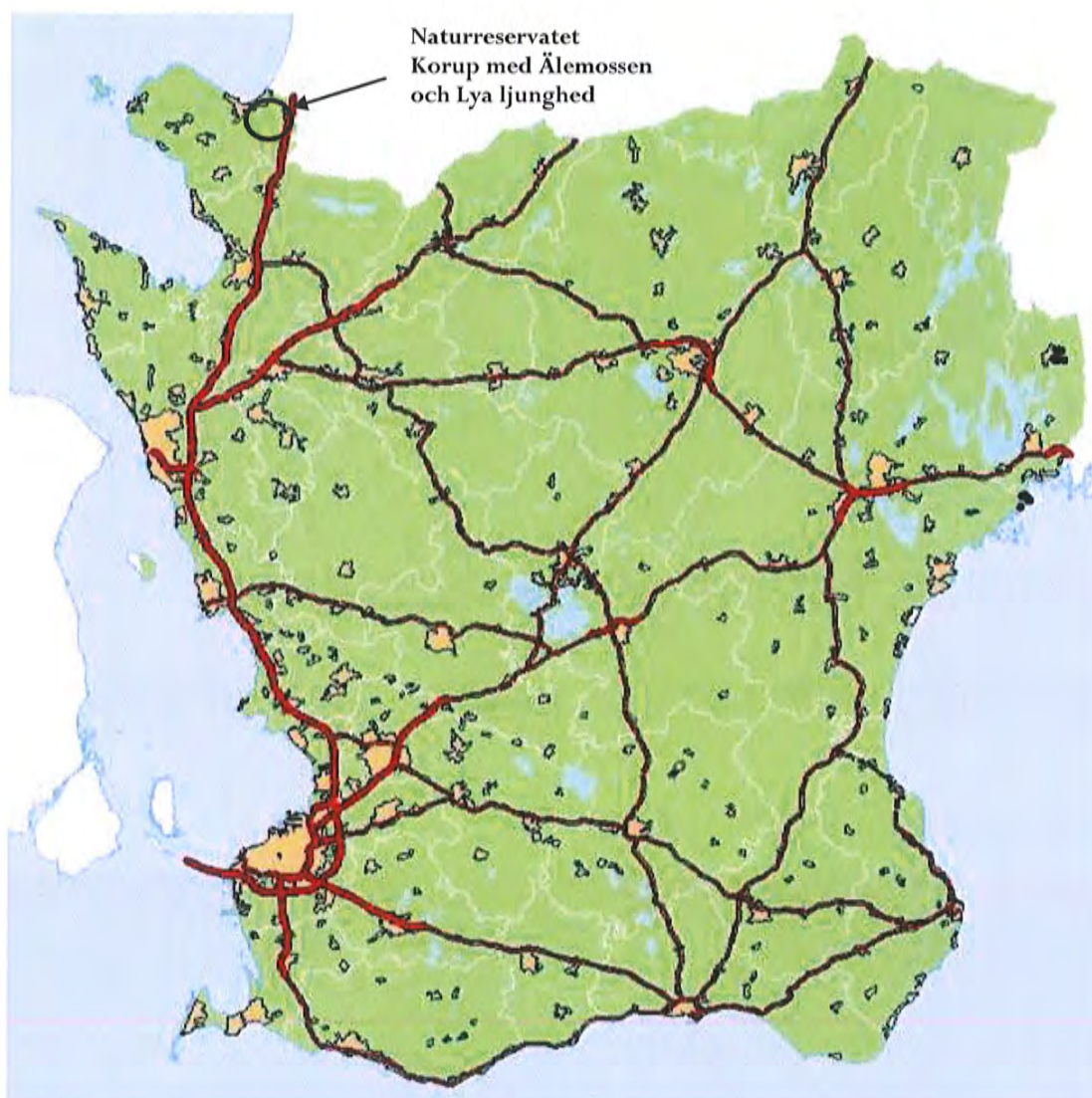

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Korup med Älemossen och Lya ljunghed

- Båstads kommun, SKÅNE LÄN

Diarenummer:	511-4774-2013, 1278-212
Beslutsdatum;	2013-02-27
Titel:	Skötselplan för naturreservatet Korup med Älemossen och Lya ljunghed
Utgiven av:	Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare:	Per Carlsson och Andreas Malmgren
Betsällningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne län Miljöavdelningen 205 15 Malmö Tfn: 040 25 20 00 skane@lansstyrelsen.se
Copyright:	Länsstyrelsen i Skåne län. Innehållet får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan.
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne (och författaren)
Omslagsbilder:	Foto: Per Carlsson

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl a naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena

Innehållsförteckning

Inledning	3
1. Syftet med naturreservatet	6
2. Beskrivning av området	7
2.1 Administrativa data	7
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.2.1 Geomorfologi och hydrologi	9
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	9
2.2.3 Biologi	11
2.2.4 Friluftsliv	14
2.2.5 Vad kan påverka området negativt	15
3. Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	16
3.1 Övergripande mål	16
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	16
4. Specifika mål och skötselåtgärder för planeringsområden	17
4.1 Skötselområden	17
4.1.1 Skötselområde 1: Högmosse	17
4.1.2 Skötselområde 2: Skogsbevuxen myr samt myrholme	18
4.1.3 Skötselområde 3: Öppna kärr och fukthedar	19
4.1.4 Skötselområde 4: Naturbetesmarker	20
4.1.5 Skötselområde 5: Ljunghed	22
4.1.6 Skötselområde 6: Betade skogsmiljöer	23
4.1.7 Skötselområde 7: Kulturbetesmark	25
4.1.8 Skötselområde 8: Alsumpskogar	27
4.1.9 Skötselområde 9: Bokskogar	28
4.1.10 Skötselområde 10: Blandskogar	29
4.1.11 Skötselområde 11: Brukad mark	30
4.1.12 Skötselområde 12: Granodling	31

5. Friluftsliv	32
5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar	32
5.2 Vägvisning	32
5.3 Vägar, stigar och leder	32
5.4 Renhållning och sanitära anordningar	32
5.5 Parkering	32
6. Jakt	32
7. Utmärkning av naturreservatets gräns	32
8. Tillsyn	33
9. Dokumentation och uppföljning	33
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	33
9.2 Revidering av skötselplanen	33
9.3 Prioritering av skötselåtgärder	34
10. Källor	35

Bilagor:

Karta 1:	Områdesavgränsning
Karta 2:	Planeringsområden
Karta 3:	Anläggningar
Karta 4:	Natura 2000

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att:

- skydda och vårda ett mångskiftande natur- och kulturlandskap på Hallandsåsens höjdplatå.
- långsiktigt bevara, utveckla och återskapa förutsättningarna för ett hävdbeingat växt- och djurliv i delar av området.
- långsiktigt bevara och utveckla en flerskiktad löv och ädellövskog i varierande ålderssammanställning och att säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved i området,
- skydda Natura 2000 livsmiljötyper och arter, som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art och habitatdirektivet),
- säkerställa och återskapa en naturlig hydrologi i området,
- återskapa och långsiktigt bevara ett öppet mosseplan med endast enstaka träd och buskar,
- tillgodose allmänhetens behov av rekreation genom att bevara och tillgängliggöra ett värdefullt naturområde.

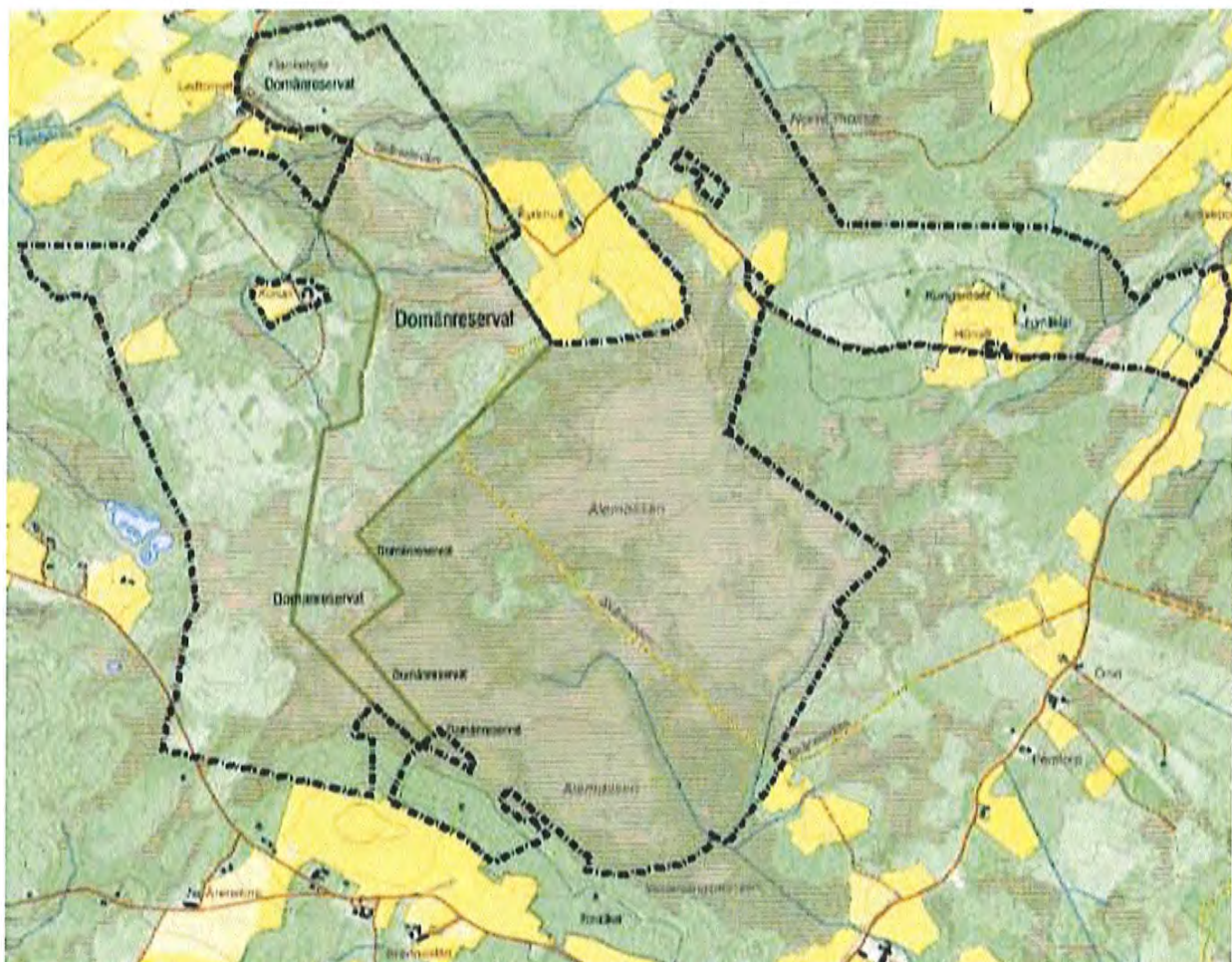
Om det framkommer nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska hänsyn tas till dessa i den fortlöpande skötseln av naturreservatet.

Syftet nås genom

- årlig beteshävd av olika betesmarker och åkerlyckor,
- erforderliga gallringar samt topphuggning av ett antal unga bokar i trädbevuxna betesmarker,
- nödvändiga röjningar och avverkningar av enbuskar, träd och lövsly på fäladsmarkerna,
- plockhuggning och gallringar bland- och ädellövskogar, där avverkat virke lämnas kvar.
- fri utveckling av alsumpskogar,
- återställande av den naturliga hydrologin på mossen.

Flackebjär

Figur 1: Reservatet är markerat med punktstreckad linje på fastighetskartan (se även bilaga 1). © Bakgrunds-kartor. Lantmäteriet dnr 106-2004/188

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativ data

Namn	Korup med Älemossen och Lya ljunghed
Kommun	Båstad
Natura 2000 ID	SE0420179 Habitat -Lya ljunghed och Älemossen SE0420273 Habitat-Korup SE0420277 Habitat-Älemossen Hurlugered
DOS-ID	1023067
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje, karta 1
Markägarkategori	Staten, genom naturvårdsverket
Läge	5 km sydväst om Karups k:a
Kartblad	Topografiska kartor: 02DSV Ekonomiska kartor: 02D3b, 02D4b
Koordinat centralpunkt	x: 370 089 y: 6 251 984 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Skånes sediment och horstområden
Areal	395ha, varav 395 ha land
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

Information om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Naturtyp	Areal(ha)	
	Fullgod	Icke fullgod
Öppna svagt välvda mossar och intermediära kärr och gungflyn-Kärr och gungflyn (7142)	7	14,0
Svämlövskog (9750)	10,6	1,1
Fukthed med klockljung (4010)		21,5
Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen (4030)		56,4
Enbuskmarker nedanför trädgränsen (5130)		5,4
Trädklädd betesmark-Obestämd (9070)		0,71
Näringsfattig bokskog (9110)		10,6
Artrika stagg-gräsmarker (6230)	0,31	
Högmossar—öppna mosseplan		86,6
Högmossar - Laggkärr (kröntäckning 0—30%)	3,4	
Kärr och gungflyn (7114)		
Högmossar—Trädklädda mosseplan och delar		50,3
Av en mosse, laggkärr (kröntäckning 0—100%) (7115)		
Degenererade högmossar—Trädklädda mosseplan och delar av mosse (kröntäckning 30-100%) (7122)	13,5	

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi och hydrologi

Korup, Älemossen och Lya ljunghed ligger på Hallandsåsens höjdsplatå ca 180 meter över havet i ett kuperat och omväxlande landskap som innehåller ett flertal värdefulla natur- och kulturmiljöer. Här har odlingslandskapet många gånger en småskalig och ålderdomlig prägel med välbevarade stengårdsgårdar och odlingsrösen. Det finns ett flertal fäladsmarker med lång hävdtradition och Lya ljunghed, tillhör det fåtal stora ljunghedar som bevarats i sydvästra Sverige. Älemossen är en relativt stor högmossa med speciella särdrag utifrån svenska förhållanden med kantskog av björk och en stor variation i omgivande natur. Omväxlande med jordbruksmarker och myrmarker rymmer landskapet olika skogsområden som bidrar till mångfalden av naturtyper och biotoper.

Hallandsåsen är den nordligaste av de skånska urbergshorstarna. Berggrunden består framförallt av olika slags ådergnejser tillhörande den stora sydvästsvenska gnejsregionen. Vanligast är grå till rödgrå, mestadels finkorniga gnejser som är mer eller mindre ådrade. Berggrunden är täckt av en småkullig morän som sannolikt har bildats av smältande dödis. Moränen i området är huvudsakligen normalblockig och sandig-moig till sin struktur. Materialet i moränen domineras av det lokala urberget och består främst av näringsfattig gnejs. Utmed Lyabäcken finns dock kärrmarker med betydande kalkinslag som inlandsisen plockat upp och fört med sig från kritberggrunden norr om åsen. SGU har genomfört en del borrhningar på Älemossen och torvdjupet uppgår på sina ställen till ca 4 meter.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Naturreservatet Korup med Lya ljunghed och Älemossen ligger i Östra Karups socken som historiskt har tillhört Höks härad i Halland. På bylandskapets tid låg Korups inägor i den nordöstra delen av byn, runt själva gården. Övriga delar av byn ingick i en vidsträckt utmark som innan skiftena var gemensam för flera byar och hemman och i denna ingick Lya ljunghed och Älemossen. Genom omfattande skogsavverkningar under 1500 och 1600-talen i kombination med ihållande bete blev utmarken efterhand väldigt öppen och ljungheden gavs möjligheter att vandra in. Att landskapet varit mycket öppet kring Lya och Korup framgår av Gerhard Burmans karta över Skåne från 1680-talet.

Under åren 1802 – 1818 verkställdes storskifte på utmarken och torvmossarna till Finnsbo, Lya, Korup m fl byar och hemman. Sydväst om Korups inägor fanns flera odlingsmarker på utmarken och här låg ett par torp. Av den ekonomiska kartan från 1919 framgår att flera åkrar sedermera togs upp i den här delen. Samma karta visar också att en sidvallsäng fortfarande var i bruk utmed bäcken längst i nordost. Idag innehåller det småskaliga odlingslandskapet vid Korup många spår och lämningar av gångna tiders odlarmöda. På några ställen ses odlingsrösen och spår av förhistoriska åkrar. Ett av rösena och ett av åkerområdena är registrerade som fornlämningar. Det finns också halvåkrar, stengårdsgårdar, odlingsrösen och torpruiner från historisk tid.

Efter storskiftet kom det vi idag kallar Lya ljunghed att tillhöra olika gårdar i Lya by. Eftersom torv var en synnerligen viktig och eftertraktad resurs vid den här tiden kom Älemossen, eller Elle Måse som den benämns på den Skånska rekognosceringskartan (1812-20), att delas upp i en mängd små, långsträckta skiften. Torvtäkt i liten skala bedrevs på flera ställen, framför allt i mossens utkanter där man idag ser spår i form av torvgravar. Av skifteshandlingarna kan man utläsa att markerna på Hallandsåsens höjdsplatå vid den här tiden var helt öppna och stora delar utgjordes av ljunghedsmarker. Här och var har beteckningen gräsmark angivits, bl a på södra delen av Lya ljunghed. Centralt i området finns Älemossen utträd med ett välutvecklat laggekärr i östra kanten. Ljunghederna användes framförallt till bete, vilket hindrade skogen att komma tillbaka. Betet var emellertid magert och när ljungheden efter några år blivit grov och spretig var den oduglig som kreatursföda. Så för att förbättra betet

brändes ljungen med jämna mellanrum. På detta vis förbättrades tillgången på gräs samtidigt som man erhöles nya, spåda ljungskott som var smakliga för djuren. Bränningen förstörde också eventuella trädplantor och buskar som djuren ratat. Hur ofta ljungen brändes i den här trakten är svårt att med

Utsikt över den centrala naturbetesmarken mot Lya ljunghed

säkerhet fastställa, men Sten Selander (1954) anger att ljungbränningen på Hallandsåsen återkom vart tredje eller fjärde år. Att ett sådant tidsintervall var vanligt har muntligen bekräftats av några äldre bönder på åsen. Efter skiftenas genomförande och jordbrukets genomgripande förändring minskade ljunghedarnas betydelse som betesmarker. När utmarken skiftades var det vanligt att ljungheden odlades upp eller lämnades att fritt växa igen. Mot slutet av 1800-talet bedrevs omfattande kampanjer i syfte att omföra hedarna till skog och stora delar av Hallandsåsens ljungmarker blev så småningom planterade med gran.

Ett av många diken som avvattnar Älemossen. Diket på bilden tillhör ett av de mindre

2.2.3 Biologi

Älemossen

Älemossen som omfattar ca 140 ha är en högmossen där kantskogen består av glasbjörk och tall. Mossen fungerar som en vattendelare och avvattnas via småbäckar som rinner i flera väderstreck. Störst avrinning sker söderut via Käglebäcken till Rönneå. Betydande avrinning sker också mot nordväst via Lyabäcken till Stensån. Mosseplanet är till stora delar helt öppet och endast spridda exemplar av martallar och småväxta björkar förekommer. I kantzonerna har det emellertid vuxit in mycket björk och tall, vilket sannolikt beror på tidigare dräneringar i samband med torvtäkt. Eventuellt har även den ökade kvävetillförsel från luften i senare tid haft betydelse. Mosseplanets yta har en mosaikartad struktur med tuvor och höljor med olika arter av vitmossor. Vegetationen på tuvorna domineras av kråkbär, ljung och tuvull med inslag av bl a klockljung, tranbär, lingon och hjortron. I grunda höljor växer tuvull, klockljung, rosling, tranbär och rundsilesår liksom en del pors och

odon. Det finns även välutbildade lösbottomhöljor med vitmossa eller endast dy i botten och här växer ofta glest med vitag, ängsull och småsileshår. I östra kanten av mossen ses ett brett, välutvecklat laggkärr som är förstorat genom tidigare torvtäkt. Laggkärret har en mjukmattevegetation med bl a flaskstarr, brunven, ängsull, pors, klockljung och myrlilja.

Mitt på Älemossen ligger några myrholmar bevuxna med framförallt björk, tall och asp. Ytavrinningen från holmarna har gett upphov till kärrstråk i mossens centrala del. Dessa har blivit påverkade av den utdikning som skett och stora delar har numera fukthedskaraktär. Effekten av dräneringen syns tydligt i mossens södra delar där mycket björk, tall och videbuskar vuxit in nära diket. I blötare mer opåverkade delar av kärrstråken påträffas bl a ängsull, missne, flaskstarr och trindstarr. Intill myrholmarna liksom i kanten av mossen finns gamla torvgravar, vari det ofta utbildas fattigkärr. De flesta laggkärren har dikats ut för att möjliggöra torvtäkt i mossens kantområden.

Älemossen har sedan länge haft en population med orrar och spelet har i senare tid ägt rum på smålyckor runt mossen. Antalet orrar har växlat, men under de senaste åren har populationen drabbats av en kraftig nedgång. Under våren 2001 förekom inget spel på den mest kända spelplatsen och endast ett par spelande tuppar kunde inräknas på mosseplanet. Andra fåglar som brukar hålla till på och i närheten av mossen är spillkråka, nattskärna, buskskvätta, trädpiplärka och gök.

Lya ljunghed

Lya ljunghed omfattar ca 65 ha. Den norra delen av heden (norr vägen mellan Lya och Kyrkhult) har något av ljunghedskaraktär. Här röjdes markerna i mitten på 1970-talet samtidigt som ljungheden brändes på en mindre del. Våren 1993 brändes ca 3 ha på nytt och 1997-98 har nästan allt björksly röjts bort. Nu återstår bara spridda björkar samt ett par mindre björkdungar. På Flackebjär finns ett ganska rikt buskskikt med enar och i kärrstråket växer några videbuskar. Söder om vägen växer spridda träd av framförallt björk, ek, rönn och sälg men även någon gran, tall och bok förekommer. I nordväst ingår dessutom en liten del av ett alkärr. På torra-fuktiga ställen är heden oftast klädd med enbuskar av olika storlek och form och på sina håll har buskskiktet blivit tätvuxet. På våta marker påträffas olika videbuskar. Ljunghedens torra-friska marker är mestadels klädda med ljunghedsvegetation. Oftast med gammal, risig ljung och inslag av lingon, blåbär, kråkbär och odon. Kruståtel är det mest framträdande gräset men även knägräs och vårbrodd är vanliga. Av övriga kärlväxter påträffas pillerstarr, slättergubbe, svinrot, käringtand, stenmåra, gullris, blåklocka och skogsstjärna. På Flackebjär har även backstarr och låsbråken hittats. I sänkor och översilade partier uppträder fukthedar samt fattiga och intermediära kärr som ibland har en mosaikartad utbredning. På fuktheden blir ljungheden sparsammare och ersätts i viss mån av klockljung, kråkbär och odon. Bland gräsen brukar blåståtel dominera och bland övriga arter kan nämnas borsttåg, tuvsäv, hirsstarr, hundstarr, hönsbär och blodrot. Typiska arter i kärren är olika starrarter. Vanligast är flaskstarr men även hund-, stjärn- och hirsstarr får anses vanliga. Här anträffas också arter som ängsull, tuvsäv, trådtåg, kråklöver, småvänderot, vattenklöver, kärrviol och myrlilja.

På Lya ljunghed är antalet törnskator påfallande stort och därtill förekommer bl a hämpling, järnsparv, gulsparv, grönfink, ärtsångare, buskskvätta och enkelbeckasin. Överflygande och jagande ses ofta bivråk, tornfalk, sparvhök och duvhök. Vintertid påträffas ofta varfågel.

Korup

Fäladsmarken på Korup röjdes och brändes till stora delar under 1970-talet. Under senare delen av 1990-talet har ytterligare avverkningar och röjningar genomförts varför den numera har en mycket öppen karaktär. På fäladen växer spridda träd av framförallt björk men även bok, tall, rönn och sälg förekommer. En del bokar visar tecken på tidigare topphuggning. Buskskikt saknas bitvis men torra

Den nybrända Lya ljunghed sedd uppifrån Flackebjär

Stengårdsgård mellan naturbetesmark och kulturbetesmark

marker är ofta bevuxna med solitärer och smågrupper av enbuskar. Ett par mindre områden är tätt bevuxna med enbuskar. Ett stort kärr- och fukthedsområde innehåller en del lågvuxna videbuskar samt ett par mindre dungar med björk och olika viden. Fäladsmarkens torra partier är klädda med ljunghedsvegetation. Ljungen har ofta inslag av lingon, blåbär, odon och kråkbär. Vanliga kärleväxter är kruståtel, rödven, knägräs, pillerstarr, stenmåra, käringtand, haggfibbla, ängsvädd, slättergubbe och gråfibbla medan arter som svinrot, nattviol och jungfrulin är mera sällsynta. Kärr- och fukthedsområdet hyser arter som klockljung, blååtel, myrlilja, blodrot, granspira, kärrspira, kärrviol och hönsbär. I de mest sankt kärpartierna växer bl a flaskstarr, trindstarr, trådtåg, kråklöver, småvänderot, missne och vattenklöver.

Utmед stengårdsgårdar, på åkerholmar och i brynen till några av de gamla lyckorna växer många värdefulla träd- och buskar, bl a apel, en, hassel, rönn, säl, hägg och vidkroniga bokar. Skogsområdena på Korup är av skiftande slag. Utméd bäckstråk och i våta sänkor är det alen

som dominerar. Kärrstråket längst i nordost, som var sidvallsäng fortfarande några decennier in på 1900-talet, är idag bevuxet med relativt ung, likåldrig al. På några ställen finns dock alsumpskogar med äldre träd på socklar och inslag av mycket död ved. Förekomsten av kraftiga socklar antyder att området har lång kontinuitet med al och således besitter ett extra högt naturvärde. Alsumpskogen har en artrik och lummig flora med flera ormbunksarter och inslag av bl a gullpudra, kärrfibbla, rankstarr, dvärghäxört, småvänderot, missne och bäckbräsma. På höjd-lägena förekommer bokdungar med hedartad och mycket sparsam undervegetation. Ett par bokdungar innehåller många äldre, grova träd varav flera har topphuggits i äldre tid. Dessa flerstammiga och spretiga bokar ger upphov till mycket död ved. Det senaste decenniet har tyvärr många av dessa träd brutits sönder varför det nu är mycket angeläget att få fram arvtagare.

Alsumpskog

Död bok betad skogsmiljö

Fågelfaunan på Korups marker har visats sig vara rik och innehålla flera skyddsvärda arter. Vid en häckfågelinventering i början av 1990-talet noterades bl a stjärtmes, morkulla, mindre hackspett, duvhök, stenknäck, gröngöling, nötkråka, törnskata, grå flugsnappare, stenskvätta och enkelbeckasin.

2.2.4 Friluftsliv

Naturreseptatet ligger relativt långt ifrån närmsta tätort som är Båstad och det nås lättast med bil. Skåneleden passerar genom området. Området tål ett större besöksstryck och genom att tydligare skylta till området kan fler besökare lockas hit. Möjligheten att anlägga ett vindskydd ute på myrholmen bör undersökas. Parkeringsplats finns vid Lyaljung ljunghed och ytterligare en planeras vid Korups södra delar.

Bilder ovan visar Skåneleden genom Ålemossen. Nedan en kreatursstig som skulle kunna utnyttjas som del av ett ledsystem.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt ?

Om hydrologin i området inte återställs risker högmossen att växa igen.

3. Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Lya ljunghed- Älemossen utgörs dels av betesmark indelad i ett antal fällor, dels av en högmosse med laggkärr och omgivande skogsmarker. En del av betesmarken ska utvecklas till öppen ljunghed som sköts med bete och återkommande bränning med övriga delar ska bestå av enbuskmarker samt öppna kärr och fukthedar. Älemossen ska bevaras öppen medan skogsbevuxna myrmarker ska lämnas för fri utveckling.

Korup utgörs av gammal fäladsmark, gamla åkerlyckor samt olika skogsområden. Fäladsmarkerna ska bestå av öppna eller glest träd- och buskbevuxna ljunghed- och fukthedsmarker med inflikade kärr.

Några trädklädda betesmarker ska innehålla ett glest trädskikt med topphuggna bokar. Åkerlyckor och kulturbetesmarker ska bevaras öppna med ett artrikt träd- och buskskikt utmed stengårdsgårdar, på åkerholmar och i bryn. Områden med sumpalskog ska lämnas för fri utveckling. Övriga skogsparter ska skötas med naturvårdsinriktad skötsel. Granplanteringarna liksom ett kalhygge ska beskogas med naturliga trädslag.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- årlig beteshävd av olika betesmarker och åkerlyckor,
- erforderliga gallringar samt topphuggning av ett antal unga bokar i trädbevuxna betesmarker,
- nödvändiga röjningar och avverkningar av enbuskar, träd och lövsly på fäladsmarkerna,
- plockhuggning och gallringar i blandskogar och bokdungar,
- fri utveckling av alsumpskogar och skogsbevuxna myrmarker(kantskogar)
- årlig beteshävd på Lya ljunghed.
- regelbundet återkommande bränningar på utvalda delar av Lya ljunghed.
- röjningar och gallringar av enbuskar, träd och lövsly på Lya ljunghed.
- röjningar av träd och lövsly på utvalda delar av Älemossen.
- bevakning och restaurering av hydrologin i området.

Naturvårdare: Highland cattle

4. Specifika mål och skötselåtgärder för planeringsområden

Naturreservatet har delats in i 12 olika planeringsområden, som kräver olika skötselåtgärder, samt friluftsliv och skötsel av anläggningar.

4.1 Skötselområden

4.1.1 Skötselområde 1: Högmosse

Delområde 1:	Högmosse
Area:	136 ha

Beskrivning

Högmosse med inslag av martallar och småväxta björkar. Laggkärr och kärrdråg är väsentligen påverkade av tidigare torvtäkt och dränering.

Bevarandemål

Öppet mosseplan med inslag av spridda martallar och småväxta björkar

Öppet laggkärr och kärrdråg

Skötselåtgärder

Avverkning av högvuxna träd och trädsamlingar som växer på mosseplanet och i kantzoner

Den hydrologiska balansen återställs genom att fungerande diken läggs igen.

Stora bilden: Utsikt över Älemossen från Skåneleden

Lilla bilden: Tuvull, en karaktärsart för näringsfattiga myrar.

4.1.2 Skötselområde 2: Skogsbevuxen myr samt myrholme

Delområde 2:	Skogsbevuxen myr samt myrholme
Area:	57 ha

Beskrivning

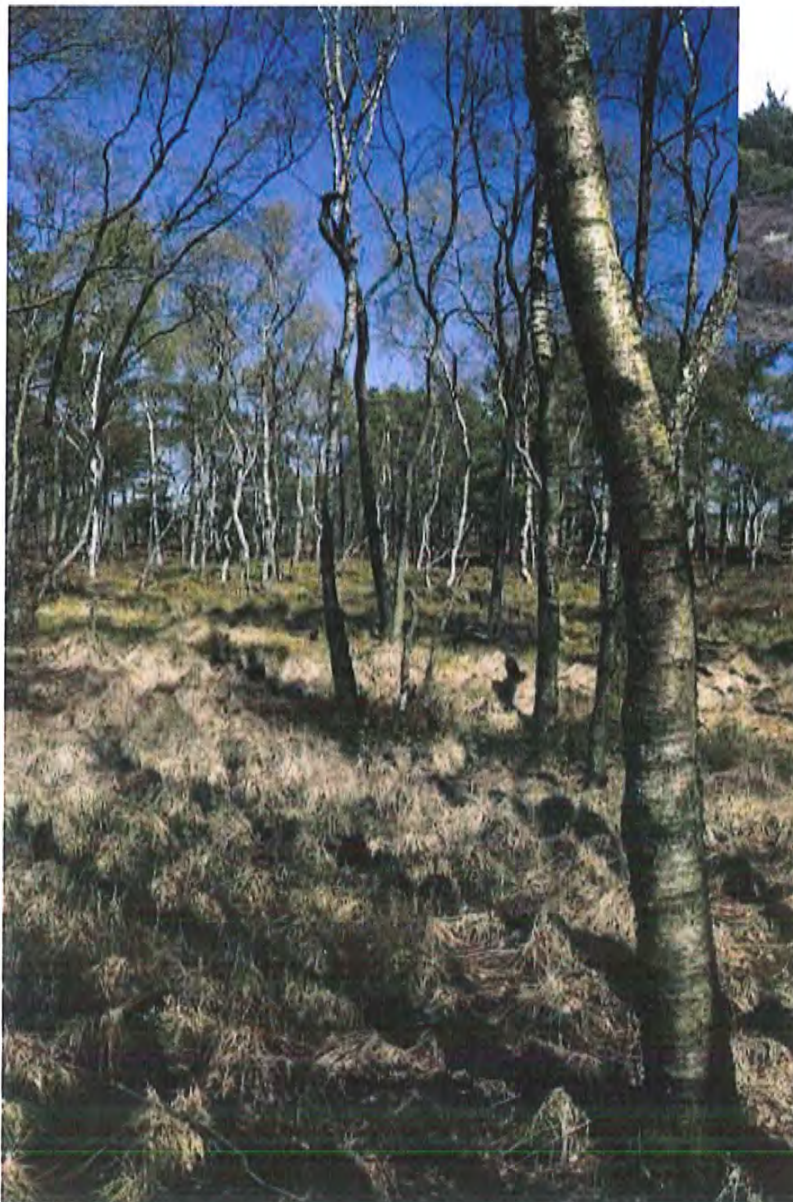
Blandskogar med framförallt björk och tall samt inslag av bland annat asp och sälg på myrholmen samt några ställen runt Älemossen.

Bevarandemål

Blandskogar med framförallt björk och tall

Skötselåtgärder

Skogsområdena lämnas för fri utveckling, dock kan bete tillåtas i enlighet med karta 2. Ett utsiktstorn sätts upp på myrholmen.

*Bild övan: Kantskogen till höger i bild. Till vänster syns den igenväxta betesmarken
Bild vänster: Kantskog*

4.1.3 Skötselområde 3: Öppna kärr och fukthedar

Delområde 3:	Öppna kärr och fukthedar
Area:	20 ha

Beskrivning

Öppna kärr och fukthedar inom betespåverkade områden. Kärr och kärrdråg innehåller på flera ställen olika viden och fukthedarna har på många ställen rikligt med småvuxna enbuskar och bitvis inslag av glasbjörk och olika viden.

Bevarandemål

Betade, ogödslade kärr och fukthedar. Kärren skall vara helt öppna eller innehålla spridda solitärer och smågrupper med lågvuxna videbuskar (max 2 m höga och 2 stycken/1000 m²). Intill bäcken söder om vägen bevaras ett begränsat videbuskage såväl i den östra som den västra gränsen. Fukthedarna ska vara helt öppna eller innehålla något solitärträd av sälg eller jolster (max 3 per ha) samt spridda solitärer och smågrupper med enbuskar.

Skötselåtgärder

- Kärr och fukthedar ska hävdas genom betning med nötdjur och/eller hästar. Vid slutet av bettessäsongen ska fukthedarna vara väl avbetade (den genomsnittliga höjden på vegetationen ska inte överstiga 10 cm) och kärren ska vara ordentligt betespåverkade,
- betesperioden skall i princip omfatta perioden maj - november. Ett bra betestryck eftersträvas så långt fram på hösten som möjligt,
- alla former av gödsling är förbjudet. stödutfodring bör undvikas, men om sådan ändå behövs ska den förläggas till områden som saknar värdefull grässvål,
- Kärr och fukthedar röjs på träd och buskar så att riktlinjerna i kvalitetsmålen uppnås. Uppslag av sly som inte hålls nere av betesdjuren skall röjas årligen,
- avverkat material skall samlas ihop och brännas eller flisas på lämpliga platser, dvs i områden utan värdefull grässvål.

Olika kärrmiljöer i naturbetesmarken.

4.1.4 Skötselområde 4: Naturbetesmarker

Delområde 4:	Naturbetesmarker
Area:	53 ha

Beskrivning

I huvudsak består skötselområdet av öppna torra till friska naturbetesmarker med ett stort inslag av en. Det finns även inslag av enstaka träd av framförallt björk men även lite bok, tall och rönn förekommer. I svackor finns kärr- och fukthedsmarker (separat skötselområde 3). Det finns också ett par smådungar med björk och olika videbuskar. I den sydvästra delen finns ett område (markerad med IB1 på karta) som är kraftigt igenvuxet med en. Direkt öster om gården Korup finns ett område där den ena hälften utgörs av fuktig betesmark (se bild längst ner till vänster) med små enar med både friväxande björkar och björkar i klungor. Den andra hälften (markerad med IB2 på karta) utgörs av en igenväxt fuktig före detta betesmark. Här dominerar björk men även bok håller på att växa upp. Det finns även en hel del mindre en mellan träden.

Bild till vänster: Enbuskmarker. Bild till höger fuktig betesmark med betade skogsmiljöer runt om.

Bevarandemål

Betade och ogödslade marker med ljunghedsvegetation.

Enbuskmarkerna skall i princip vara helt fria från träd. Emellertid kan någon enstaka tall, björk, sälg, bok, ek eller rönn förekomma. Toppbyggna bokar ges högsta prioritet. Enbuskmarkerna ska ha ett buskskikt med högst 15 % täckning. Buskskiktet skall vara ojämnt fördelat och innehålla såväl solitärer som smågrupper. Tätare partier med enbuskar ska ibland avbrytas med helt öppna gläntor. Vidare skall det finnas olika typer av enar, alltifrån krypande till pelarformiga

Bild till vänster: Fuktig betesmark med en och björk. Bild till höger: Igenväxt fuktig före detta betesmark (IB2).

Skötselåtgärder

- enbuskmarkerna skall hävdas genom betning med nötdjur och/eller hästar på ett sådant sätt att vegetationen blir mycket väl avbetad (vid betessäsongens slut ska den genomsnittliga höjden på gräs- och örtvegetation inte överstiga 5 cm och risen skall vara ordentligt betespåverkade).
- betesperioden skall i princip omfatta perioden maj - november. Ett bra betestryck eftersträvas så långt fram på hösten som möjligt.
- alla former av gödsling är förbjudet. stödutfodring bör undvikas, men om sådan ändå behövs ska den förläggas till områden som saknar värdefull grässvål., enbuskmarkerna gallras och röjs så att riktlinjerna i kvalitetsmålen uppnås. Buskskiktet skall vara ojämnt fördelat och innehålla olika typer av enar. Uppslag av sly som inte hålls nere av betesdjuren skall röjas årligen.
- topphuggna bokar gynnas och arvtagare tas fram genom att gynna och dra upp lämpliga småbogar som sedan topphuggs.
- avverkat material skall samlas ihop och brännas eller flisas på lämpliga platser, dvs områden utan värdefull grässvål.
- Det igenväxta området (IB1) röjs med ungefär 30 % i ett första skede. Till en början vidgas befintliga gläntor och kreaturstigar. Kvarlämnade enbuskar skall så långt som möjligt ha friska bryn, vilket innebär att helt täta buskgrupper antingen röjs bort helt eller sparas. Därefter får grässvålen läka under ett antal år och sedan röjs ytterligare ca 30 % av buskskiktet.
- Det igenväxta området (IB2) röjs på merparten av björken och stängslet flyttas så att området kan betas. Äldre björkar sparas. Där äldre björkar hindrar uppkommande bok ringbarkas björken. Mins två högstubbar skapas.

Stora bilden: Vy över den centrala enbuskmarken från kantskogen mot Lya ljunghed.
Lilla bilden: den igenväxta betesmarken.

4.1.5 Skötselområde 5: Ljunghed

Delområde 5:	Ljunghed
Area:	12 ha

Beskrivning

Öppna betade Ljunghedar.

Bevarandemål

Betade och ogödslade marker med Ljunghedsvegetation som bränns med jämna intervaller. Ljungheden ska i princip vara helt fri från träd och buskar. Emellertid kan någon solitär enbuske eller någon mindre grupp av enbuskar få förekomma på ställen där inte elden kommer åt. Enbuskarna på Ljungheden skall inte överstiga 1,5 m i höjd.

Skötselåtgärder

- Ljungheden skall hävdas genom betning med nötdjur och/eller hästar på ett sådant sätt att vegetationen blir mycket väl avbetad (vid betessäsongens slut ska den genomsnittliga höjden på gräs- och örtvegetation inte överstiga 5 cm och risen skall vara ordentligt betespåverkad).
 - betesperioden skall i princip omfatta perioden maj - november. Ett bra betestryck eftersträvas så långt fram på hösten som möjligt.
 - alla former av gödsling är förbjudet. stödutfodring bör undvikas, men om sådan ändå behövs ska den förläggas till områden som saknar värdefull grässvål.
 - alla träd och merparten av alla enbuskar avverkas. Endast någon solitär enbuske eller mindre grupp med enbuskar kan kvarlämnas på ställen där elden inte kommer åt.
 - avverkat material skall samlas ihop och brännas eller flisas på lämpliga platser, dvs områden utan värdefull grässvål.
 - bränning skall ske i etapper med ett intervall på ca 9 år. Ljungheden delas in i tre delområden (karta 2) och bränningen skall ske enligt nedanstående schema;
1. Delområde A. Bränning 2012 (genomfört), 2021 osv.
 2. Delområde B. Bränning 2013, 2022 osv.
 3. Delområde C. Bränning 2014, 2020 osv. Den östra delen inlemmas bränningsschemat först när den intilliggande granskogen har avverkats.

4.1.6 Skötselområde 6: Betade skogsmiljöer

Delområde 6:	Betade skogsmiljöer
Area:	5 ha

Beskrivning

De betade skogsområdena är bevuxna med bok, björk och på några ställen al. En bokdunge innehåller många grova och topphuggna träd

Bevarandemål

Betespåverkade glesa bok- och björkdungar med ljung- och gräshedsvegetation och inslag av grova, vidkroniga träd och topphuggna bokar.

Skötselåtgärder

- Bok- och björkdungar liksom alstråken ska betas och skötas med inriktning på att få fram grova, vidkroniga träd liksom topphuggna bokar.
- För att utveckla bokföryngring ska i omgångar delar av bokdungen gallras, stängslas av från betesdrift och markberedas om så krävs. Bokföryngringen gallras, lämpliga bokar topphuggs och så småningom införs betesdrift igen.
- De skogliga insatserna skall utföras med stor försiktighet och med hänsyn till kulturhistoriska spår och lämningar.

- Topphuggna träd friställs.
- Ifall plantering krävs ska bokollon hämtas från Korup.
- Betad alsumpskog lämnas för fri utveckling

4.1.7 Skötselområde 7: Kulturbetesmark

Delområde 7:	Kulturbetesmark
Area:	42 ha

Beskrivning

På Korup finns marker som varit åker för länge sedan. Dessa hyser en tämligen trivial gräsmarksflora, men på sina håll börjar mera krävande arter komma in. Utmed stengärdsgårdarna växer bl a hassel, vidkroniga bokar, rönn, sälg, en och apel. Korup innehåller även ett flertal öppna åkerlyckor, ibland med inslag av åkerholmar. Utmed stengärdsgårdar, på åkerholmar och i bryn växer bl a hassel, sälg, rönn, en, hägg och apel.

Bevarandemål

Betade och ogödslade betesmarker. Kulturbetesmarkerna ska vara öppna och med tiden innehålla enstaka träd och buskar. Utmed stengärdsgårdarna ska finnas inslag av träd och buskar som växlar med öppna avsnitt. Åkerlyckorna bevaras öppna med ett artrikt träd- och buskskikt utmed stengärdsgårdar, på åkerholmar och i bryn. Det är viktigt att bevara den ålderdomliga strukturen och samtidigt bibehålla variationen i landskapet

Ovan: Tidigare uppodlade marker som under lång tid betats.
Vänster: Stengärdsgård med flergrening bok

Skötselåtgärder

- Kulturbetesmarkerna ska hävdas genom betning med nötdjur och/eller hästar så att gräsvegetationen blir väl avbetad (vid betessäsongens slut ska den genomsnittliga höjden på gräsvegetationen inte överstiga 5 cm).
- alla former av gödsling är förbjudet. Stödutfodring bör undvikas.
- Uppslag av oönskat sly som inte hålls nere av betesdjuren skall röjas årligen.
- Utmed stengärdsgårdarna gynnas hassel, vidkroniga bokar, sälg, rönn, hägg, en och apel. Träd och buskar ska dock varieras med öppna avsnitt.
- Försök med allmogeåkrar kan genomföras på delar av skötselområdet som benämns Å.

4.1.8 Skötselområde 8: Alsumpskogar

Delområde 8:	Alsumpskogar
Area:	13 ha

Beskrivning

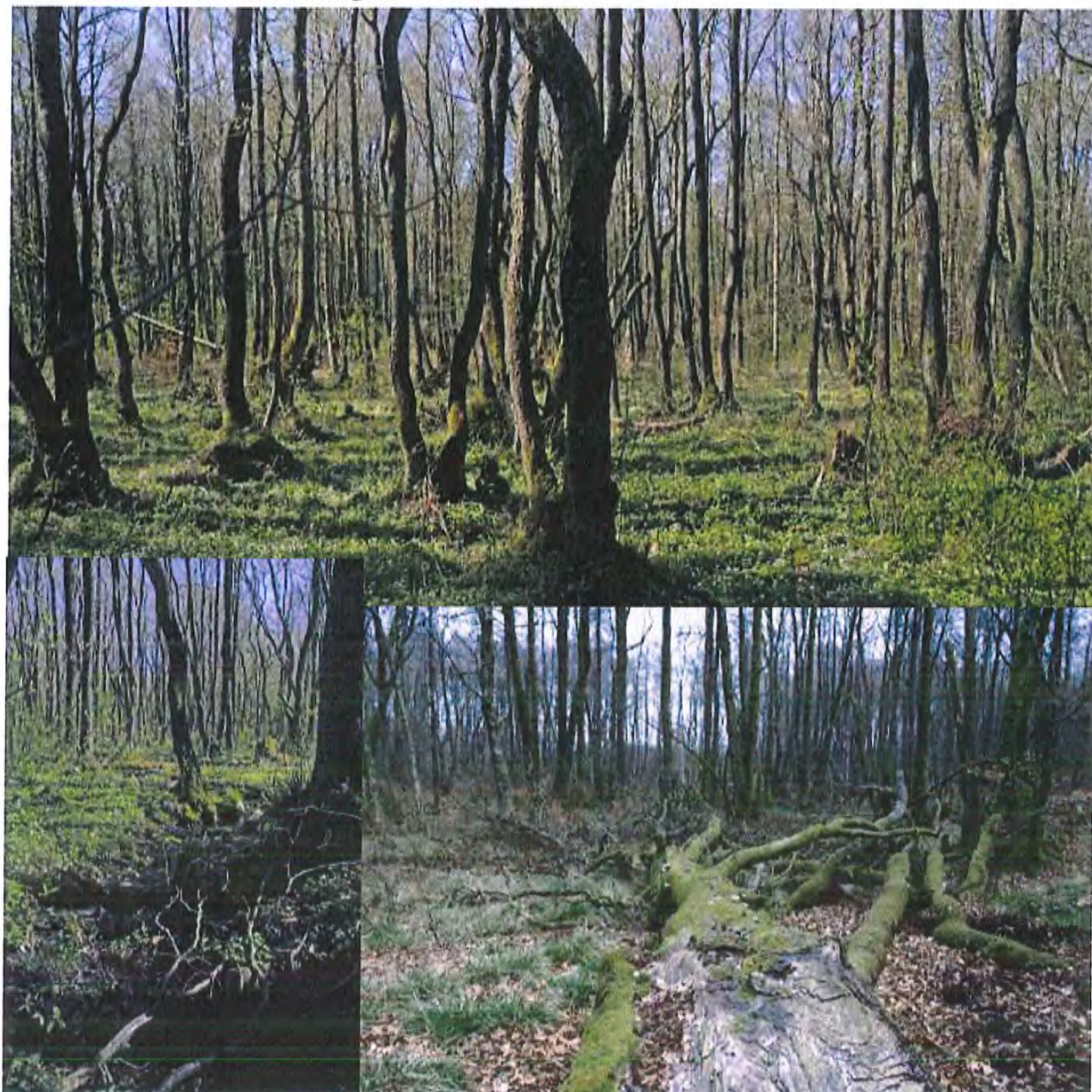
Inom Korup finns stråk med alsumpskog som på några ställen innehåller äldre träd på socklar samt inslag av stora mängder död ved.

Skötselmål

Alsumpskogar med inslag av äldre träd på socklar, högstubbar och lågor

Skötselåtgärder

- Alsumpskogarna lämnas till fri utveckling.
- Bete får förekomma i enlighet med karta 2.

4.1.9 Skötselområde 9: Bokskogar

Delområde 9:	Bokskogar
Area:	24 ha

Beskrivning

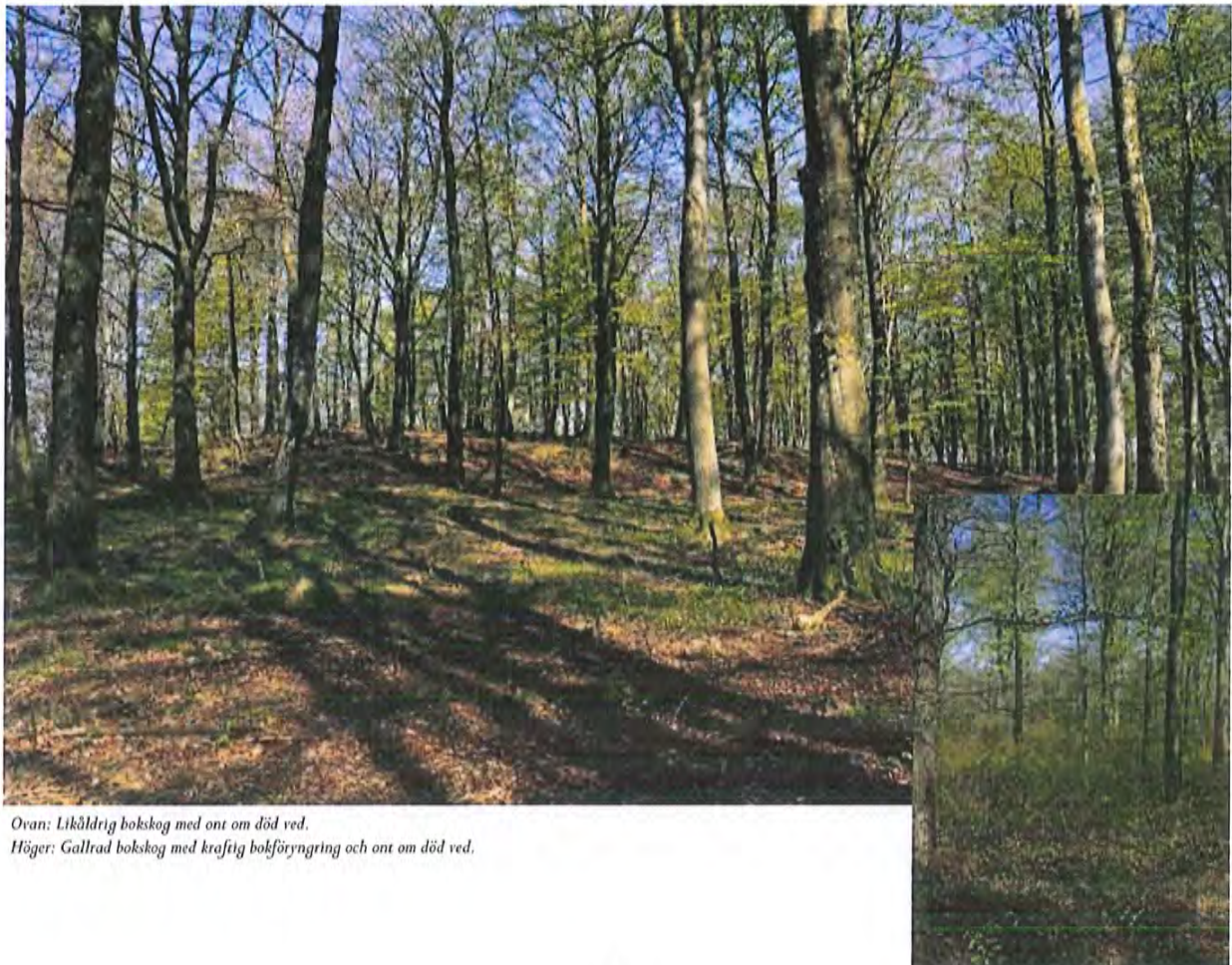
Bokskogar av skiftande struktur och ålder.

Bevarandemål

Bokskogar med inslag av andra naturliga trädslag. Det skall vara stor ålderskillnad i bestånden och det skall finnas gott om stående och liggande död och döende ved i alla storlekar och grovlekar.

Skötselåtgärder

- Bokskogen sköts med plockhuggning och vid behov utförs markberedning. Boken ska inte renodlas utan andra naturliga trädslag som ek och björk kan förekomma. Högstubbar och döda träd sparas och på varje hektar lämnas minst fem evighetsträd.
- De skogliga insatserna skall utföras med stor försiktighet och hänsyn till kulturhistoriska spår och lämningar.
- Insatser för att skapa mer död och döende ved genomförs fortlöpande
- Allt lövvirke som antingen huggs eller faller lämnas kvar i skogarna

Ovan: Likåldrig bokskog med ont om död ved.
Höger: Gallrad bokskog med kraftig bokföryngring och ont om död ved.

4.1.10 Skötselområde 10: Blandskogar

Delområde 10:	Blandskogar
Area:	14 ha

Beskrivning

Utöver nämnda skogstyper förekommer olika blandskogar vilka ofta domineras av björk med inslag av ek, bok, asp, al, sälg, tall och gran. Några blandskogar har ett välutvecklat buskskikt med hägg och hassel. Ett område norr om Korup är påverkat av rörligt grundvatten.

Bevarandemål

Blandskogar med många naturliga trädslag, ett välutvecklat buskskikt och inslag av gamla träd och död ved.

Skötselåtgärder

- Gallring av framförallt björk samt avverkning av all gran. Äldre träd och död ved sparas. Ek, bok och hassel gynnas.
- Frihuggning av gamla ekar och bokar.
- Bete får förekomma i enlighet med karta 2

Blandskog med rörligt grundvatten

Ek som skall frihuggas

4.1.11 Skötselområde 11: Brukad mark

Delområde 11:	Brukad mark
Area:	4 ha

Beskrivning

Brukade marker. Åkrar och Vallodlingar

Bevarandemål

Träd- och buskbeklädd naturbetesmak.

Skötselåtgärder

- Havre kan planteras för att utarma markerna på överföddiga näringsämnen, därefter sås vall av svenska gräs och örter.
- Buskar och träd ska etablera sig i betesmarkerna, dock max 50 träd/ha.
- Träd och buskar ska etablera sig, alternativt planteras, i kantzonerna.
- Bete med häst och/eller nöt alternativt slätter.

Vallodlingar i områdets nordöstra delar.

4.1.12

Skötselområde 12:

Granodling

Delområde 12:	Granodling
Area:	10 ha

Beskrivning
Granodling

Bevarandemål
Successiv övergång till ädellövskog

Skötselåtgärder

- Granen avverkas i omgångar varefter åtgärder för att gynna tillväxten av ädellövskog genomförs.

Utblick över kulturbetesmark med granodling synlig bakom lövträdsdungen.

5 Friluftsliv

Området nås lättast med bil, cykel eller alternativt till fots.

5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar även gränsmarkeringar

Mål:

det ska finnas 4 informationsskyltar, se karta 3

det ska finnas 2 parkeringsplatser, se karta 3

Skötselåtgärder:

Förvaltaren ansvarar för underhåll av parkeringsplats m m.

5.2 Vägvisning

Mål:

En vägvisningsskylt efter avfart från E6. Vid avfarten mot Brödaltsvägen från Lannamärkesvägen skall skyltar visa mot reservatets båda parkeringsplatser. Vägen från Båstad tätort ska ha minst en vägvisningsskylt.

Skötselåtgärder:

Förvaltaren ansvarar för kontakten med Trafikverket.

5.3 Vägar, stigar och leder.

Genom området går skåneleden, se karta 3

Mål:

Minst ytterligare en led bör finnas i området, se karta 3

Skötselåtgärder:

Vid behov kan leder eller stigar anläggas av förvaltaren eller med förvaltarens medgivande om det behövs för friluftsliv, rekreation, utbildning. Detta ska i så fall ske utan att områdets bevarandevärden skadas på ett betydande sätt. Stigarna ska markeras.

5.4 Renhållning och sanitära anordningar

Det finns idag inga renhållnings- eller sanitära anordningar för allmänheten. Om naturvårdsförvaltaren bedömer att det finns behov för det kan man komplettera med detta framöver.

6 Jakt och fiske

Inga inskränkningar finns i jakträtten. Siktgator för jakt får inte röjas. Det är inte tillåtet att utfodra vilt.

Fisket regleras inte i reservatsbeslutet.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas till ny kunskap.

9.3 Prioritering av skötselåtgärder

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Planeringsområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel	Avverkning av en	2013-fortlöpande	4	Eventuell mottagare av miljöersättning alt. Förvaltaren	1	
	Avverkning Av träd	2013 och fortlöpande	1	Förvaltaren	1	
	Röjning av träd och buskar	2013 och fortlöpande	3	Eventuell mottagare av miljöersättning alt. Förvaltaren	1	
	Röjning av träd och buskar. Skapande av högstubbar	2013 och fortlöpande	4	Förvaltaren	1	
	Restaurering av hydrologi	2014	1	Förvaltaren	1	
	Bränning av ljunghed	2014	5	Förvaltaren	1	
	Toppbyggning av bok	2014	6	Förvaltaren	2	
	Plantering av bok	2014 - fortlöpande	6	Förvaltaren	2	
	Röjning av buskar och träd	2013– fortlöpande	7	Eventuell mottagare av miljöersättning alt. Förvaltaren	2	
	Naturvårdsinriktad skogsskötsel	2013– fortlöpande	9	Förvaltaren	2	
	Gallring, av björk samt avverkning av gran	2014-fortlöpande	10	Förvaltaren	2	
	Insådd av havre följt av vall	2014	11	Förvaltaren	2	
	Avverkning av gran	2014-fortlöpande	12	Förvaltaren	2	
Anläggningar	Anläggande av angörningspunkt	2014	Enligt bilaga 4	Förvaltaren	2	

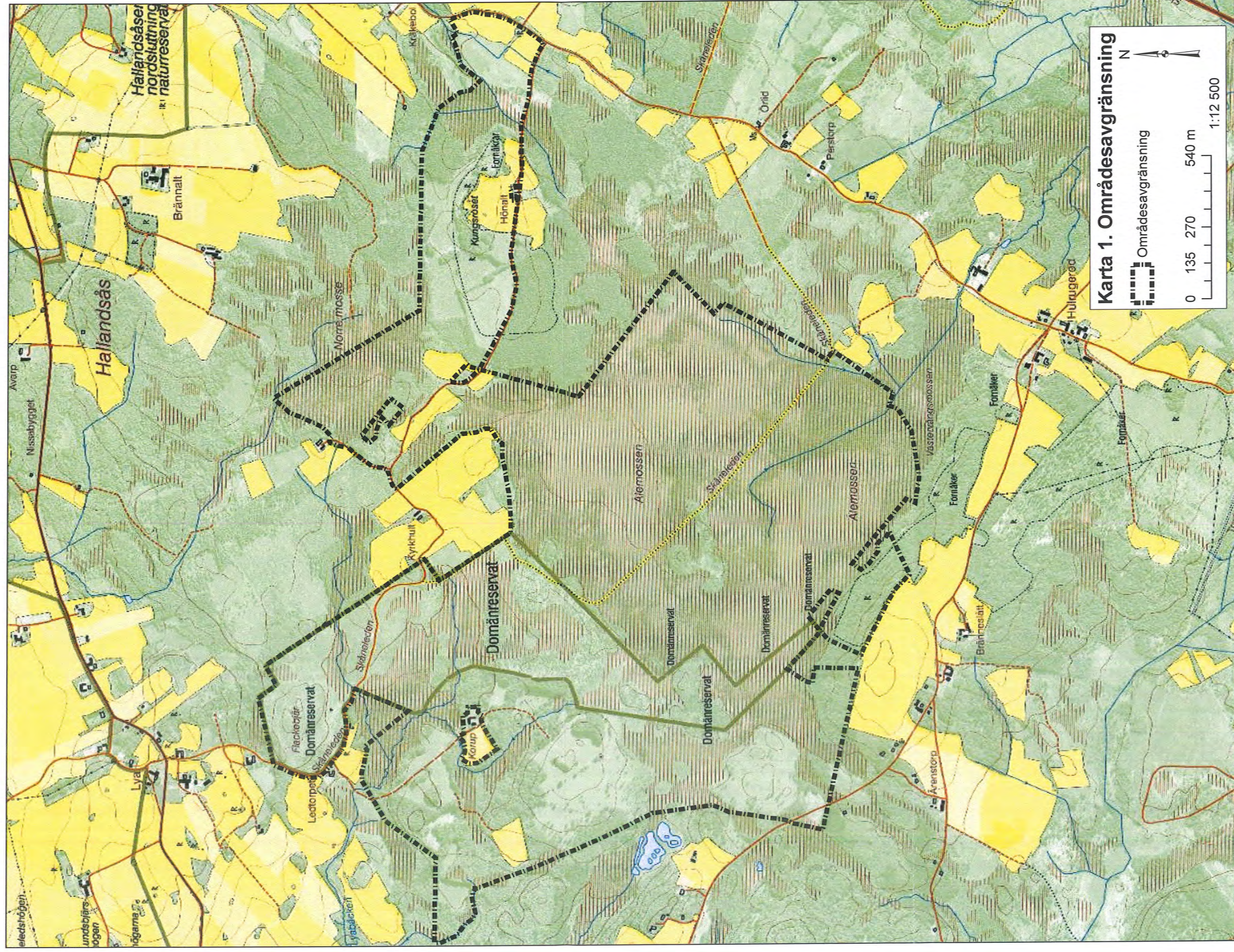
	Uppsättning och underhåll av informationskyltar	Snarast och fortlöpande	Enligt bilaga 4	Förvaltaren	1	
	Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast och fortlöpande	Hela området	Förvaltaren	1	
	Uppsättning av vägvisningsskylt	Snarast		Förvaltaren	1	
	Uppsättning av utsiktstorn	2013	2	Förvaltaren	1	

10 Källor

Förslag till skötselplan, Skötselplan för naturreservatet Korup, Länsstyrelsen i Skåne län, Andersson Jörgen, 2003

Bevarandeplan för Natura 2000 området Älemossen och Lya ljunghed, 2005

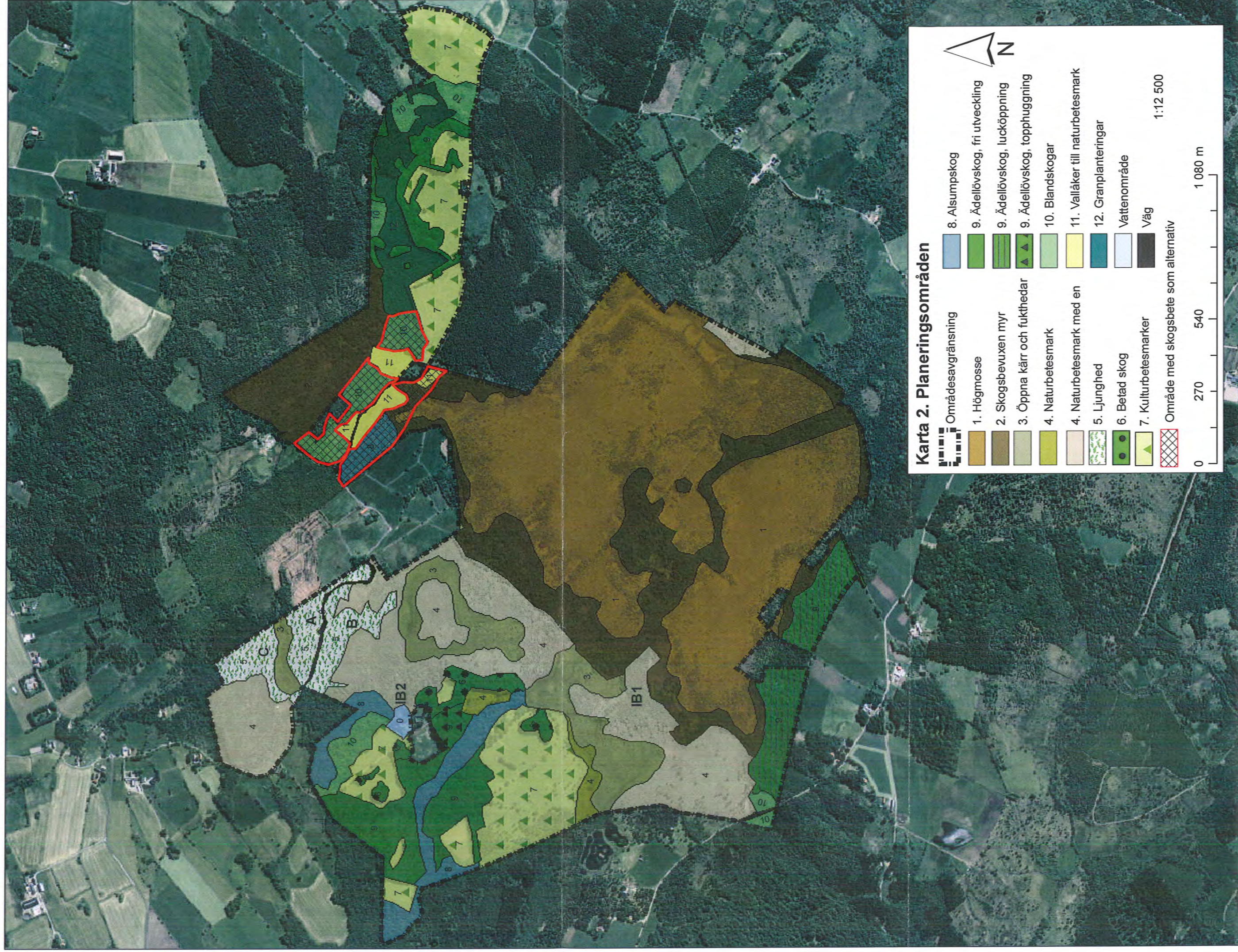
Bevarandeplan för Natura 2000 området Korup, 2005

Länstyrelsen
Skåne

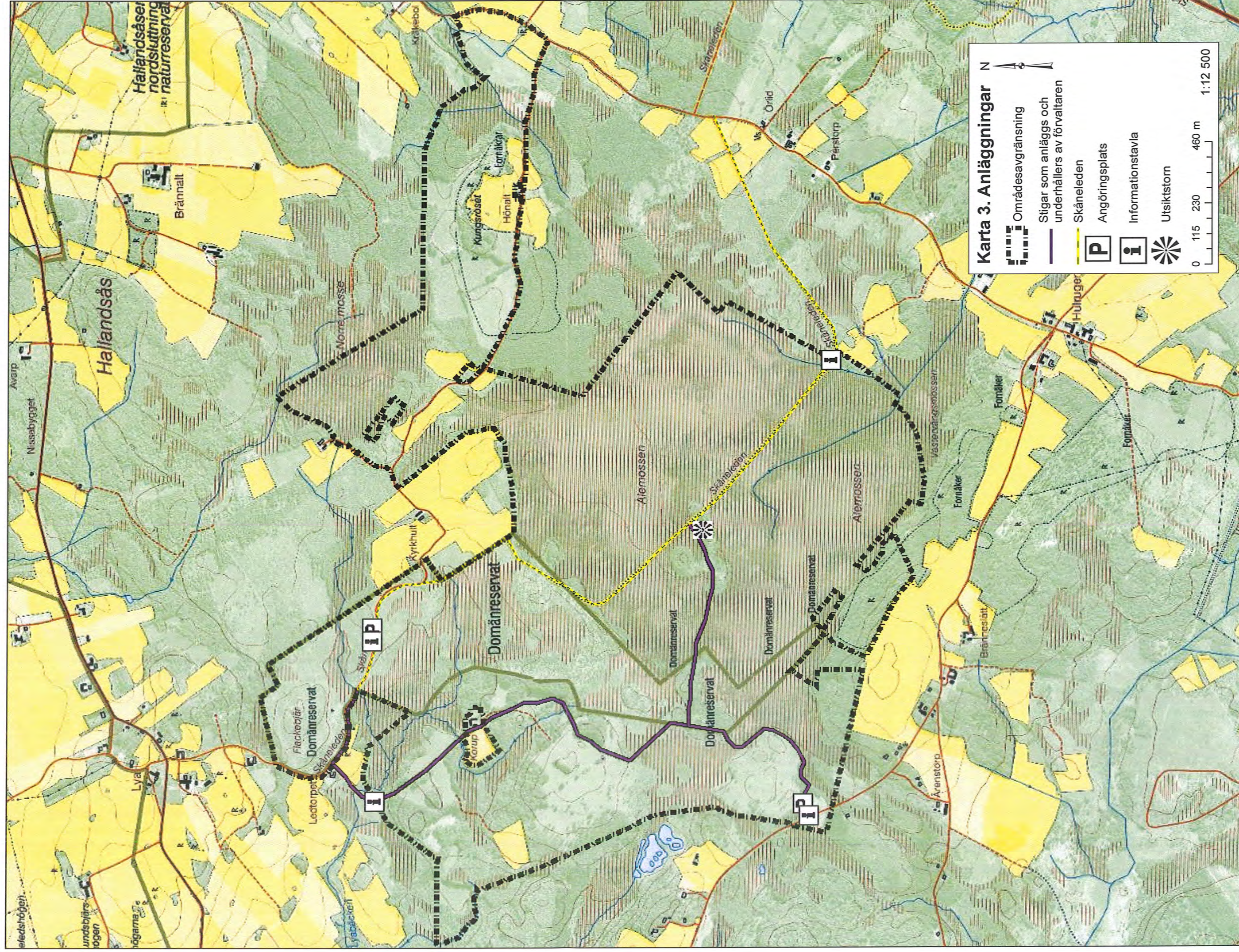
Tillhör länsstyrelsens beslut om skötselplan för naturreservatet
Korup med Älemossen och Lya ljunghed i Båstad kommun

Länsstyrelsen
Skåne

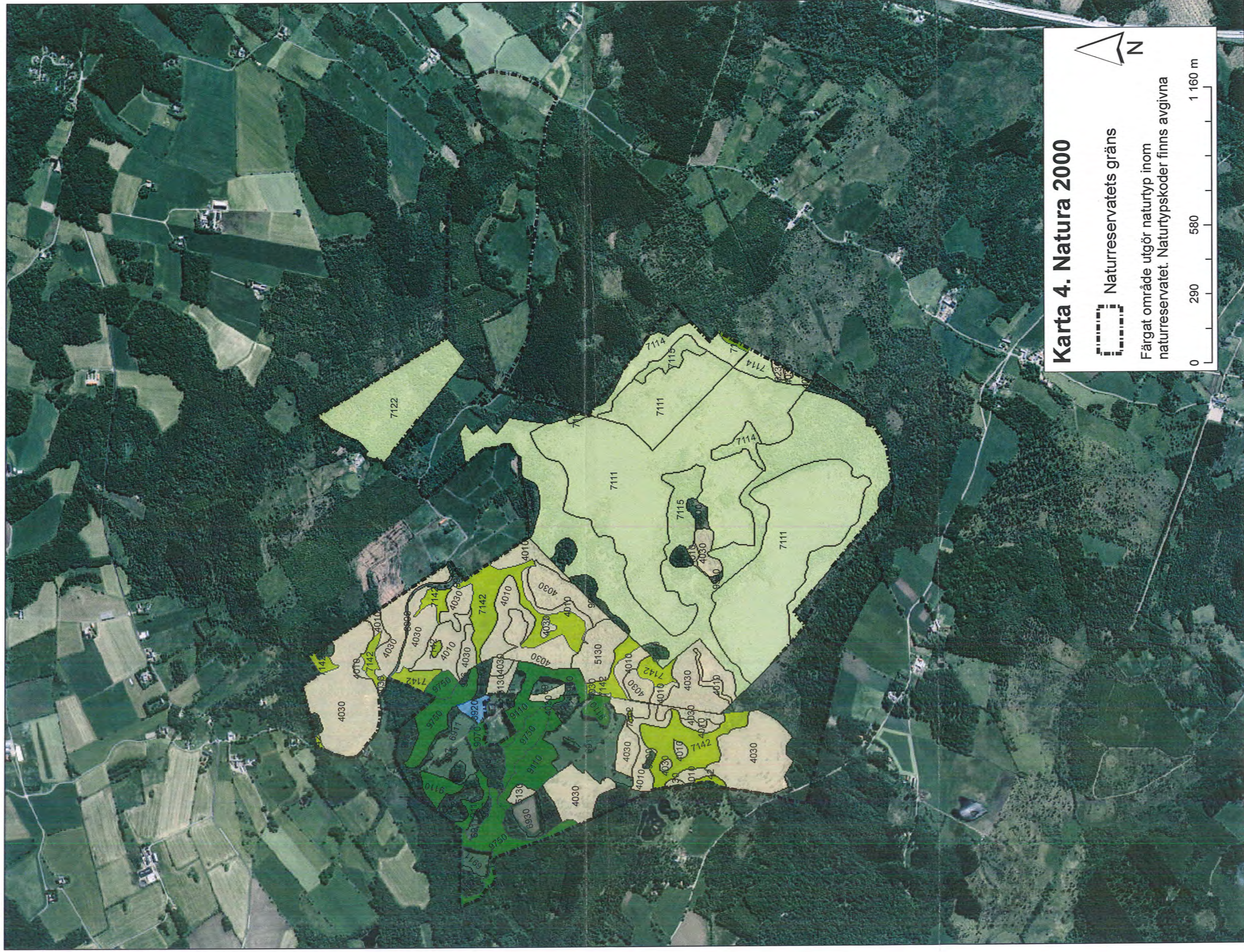
Tillhör Länsstyrelsens beslut om skötselplan för naturreservatet
Korup med Ålemossen och Lya ljunghed i Båstad kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Tillhör länsstyrelsens beslut om skötselplan för naturreservatet
Korup med Älemossen en och Lya Ijunghed i Båstads kommun

Korup med Ålemossen och Lya ljunghed består av ett omväxlande landskap med enbuskklädda naturbetesmarker, ljunghedar, öppna kärr och fukthedar, alsumpskogar, bokskogar och en väbevarad högmosse.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med naturreservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane